

Підготовка до написання твору за картиною художниці Катерини Білокур "Рідне поле"

Урок розвитку зв'язного мовлення

Лідія Коваленко, Людмила Щербина,
вчителі української мови і літератури НВК №56
Херсон

Мета: ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом Катерини Білокур, підготувати дітей до написання твору з використанням поданої інформації; розвивати образну мову та навички добору матеріалу, вміння викладати свої думки; вчити відтворювати красу світу; виховувати любов до рідного краю, до творчої спадщини Катерини Білокур.

Обладнання: документальний фільм "Сповідь", автопортрет Катерини Білокур, репродукції її картин, інтерактивна дошка, зошит-помічник.

Епіграф: Мало — бачити. Мало — розуміти. Треба любити. Немає загадки таланту, є вічна загадка любові.

Григорій Тютюнник

Хід уроку

I. Організаційний момент

1. Слово вчителя. Одним із найбільших див і однією з найбільших цінностей світу є краса зоряного неба і землі, річки і лісу, квітів і краса самої людини.

Чарівність природи надихає на творчість, запалює в серці любов до людей, бажання творити добро. І тільки людина, чуйна серцем, душевно багата, може по-справжньому бачити, відчувати красу природи, милуватися її барвами. Переконатися в правдивості цих слів нам допоможе сьогоднішній урок.

II. Оголошення теми, мети уроку

Ми ознайомимося з картинами художниці Катерини Білокур, яка своєю творчістю зачарувала світ, підготуємося до написання твору за її картиною "Рідне поле".

III. Сприймання учнями нового навчального матеріалу

1. Бесіда з класом (що нам відомо про майстриню?).

2. Перегляд фільму "Сповідь".

Запитання і завдання:

— Яке ваше враження від фільму?

— З долею якого письменника перегукується життєвий шлях Катерини Білокур?

— Який вплив справляє мистецтво на світ?

— На основі почутого і переглянутого фільму пропонуємо скласти сенкан до словосполучення "Катерина Білокур".

Алгоритм складання сенкану — на інтерактивній дошці.

1 рядок — іменник;

2 рядок — два прикметники;

3 рядок — три дієслова;

4 рядок — речення, яке розкриває основну думку;

5 рядок — іменник, який узагальнює зміст сенкану.

Зразок:

Катерина Білокур
Фантастична, незвичайна,
Захоплює, дивує, чарує.
Її картини — загадка таланту.
Диво.

3. Показ на інтерактивній дошці полотен "Цар-ко-лос", "Берізка", "Колгоспне поле" Катерини Білокур.

Вчитель. На виставці ці твори викликали подив і величезне захоплення. А що відчуваєте ви, коли дивитесь на них? Що вас вражає?

Ці картини демонстрували у 1954 році в Парижі. Їх високо оцінив Пабло Пікассо — один із найвідоміших художників ХХ ст.

Учень-дослідник стисло розповідає про Пабло Пікассо.

(На екрані портрет художника)

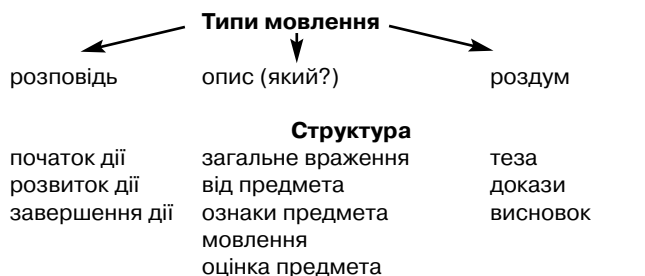
Кажуть, що всесвітньо відомий маестро довго стояв біля картин, мов загіпнотизований, а потім назвав Катерину Білокур геніальною і додав: "Якби в нас була такого рівня художниця, ми змусили б світ заговорити про неї". Це звучало тим дивовижніше, що про сучасне йому мистецтво Пікассо відгукувався вкрай негативно.

4. Бесіда.

— Яке ж завдання стоїть перед нами? (описати одну з картин)

— Що треба зробити, щоб описати картину? (Скласти план, дібрати матеріал, оформити роботу.)

— Давайте пригадаємо, які типи мовлення ми знаємо та їх структуру.

- Який тип мовлення ми обираємо для своєї роботи і чому?
- Які види опису вам відомі? (*художній, науковий*)
- Які ви знаєте жанри опису? (*інтер'єр, портрет, пейзаж, натюрморт*)
- Які ви знаєте стилі мовлення? (*розмовний, художній, науковий, публіцистичний, офіційно-діловий*)
- Який стиль мовлення обираємо для опису?
- Які ви знаєте особливості художнього стилю?

Особливості художнього стилю

5. Робота над репродукцією картини ("Рідне поле").

1. Бесіда з учнями.

- Яка тема цього полотна? (*Показ краси рідної природи та призначення людини на землі.*)
- До якого жанру образотворчого мистецтва належить картина? (*Пейзаж.*)
- Що зображено на картині? (*Поле, небо, річка, тин, хустка.*)
- Чому поєднані квіти, виноград, калина, які характерні для різних пір року? (*Показ багатства рідного краю в різні пори року.*)
- Для чого використано обрамлення квітами води, землі і неба?
- Що зображено на передньому плані картини? (*Тин і біла хустка.*)
- Якого символічного значення набувають поле, тин і хустка? (*Вказують на присутність людини.*)
- Чому людина є всього лиш невеличкою цяточкою? (*Людина — частина природи.*)
- Чому картина має таку назву?
- Яка основна думка художнього полотна? (*Поле — це простір людської душі та відображення світогляду самої авторки. Показ величі і краси рідного краю.*)
- Якою є кольорова гама полотна? (*Яскрава, різнобарвна, спокійна.*)

План опису картини "Рідне поле"

1. Слова про автора.
2. Визначити жанр картини.
3. Розповісти про задум автора.
4. Дати словесний опис побаченого:
 - що зображено в центрі картини;
 - що намальовано на задньому плані;
 - які художні деталі використовує митець для підсилення враження від картини;
 - як зображено предмети на картині.
5. Висловити своє ставлення до картини.

Добір матеріалу для опису картини.

Робота в групах

Група 1

1. Дібрати синоніми до слова "**художник**".
2. Дібрати художні засоби до слова "**поле**".

Група 2

1. Дібрати синоніми до слова "**малювати**".
2. Дібрати художні засоби до слова "**небо**".

Група 3

1. Дібрати синоніми до слова "**фон**".
2. Дібрати художні засоби до слова "**річка**".

Група 4

1. Які кольори використано на картині?
2. Дібрати художні засоби до слова "**хмаринки**".

Група 5

1. Дібрати художні засоби до слова "**тин**".
2. Дібрати художні засоби до слова "**хустка**".

Група 6

1. Виписати назви квітів.
2. Дібрати художні засоби до слова "**троянда**".

Результати роботи груп.

Художник — живописець, пейзажист, майстер пензля; полотно, картина, декоративний розпис;

малювати — відтворювати, відобразити, показати, створити, втілити;

фон — колорит, контраст, композиція;

рослини, квіти: виноградна лоза, кущ калини, чорнобривці, лілії, жоржини, троянди, гвоздики, айстри;

кольори: синій, блакитний, лазуровий, фіолетовий, бузковий, ліловий, фіалковий; червоний, бордовий, коричневий, бронзовий, рожевий; зелений, салатовий, золотистий; жовтий, жовтогарячий, полум'яний; білий, синюватий, чорний.

поле: безкрає, неозоре, широке, родюче, рідне, рівне;

небо: глибоке, високе, чисте, золотисте, голубе, фіолетово-сіре;

хмарки: кучеряві, легкі, прозорі, синюваті, синьо-фіолетові;

тин: березові кілки, прутья, гілки, хмиз; плетений, міцний;

хустка: жіноча, біла, обрамлена віночком.

Складання асоціативного куща до картини "Рідне поле"

Вчитель. "Твори Катерини Білокур назавжди увійшли в золотий фонд української культури. Вони з тих багатств, що їх Україна вносить до скарбниці мистецтва світового", — так високо оцінив творчість геніальної художниці Олесь Гончар.

Складання міні-описів картини "Рідне поле".

Завдання: за допомогою 2—3 речень опишіть фрагмент картини, який найбільше вас вразив, або квітку, яка зачарувала ваше серце, використовуючи роздатковий матеріал.

Індивідуальне завдання.

Один із учнів складає вступ, другий — основну частину, третій — висновок.

Зачитування учнями своїх міні-описів.

Пояснення учнями епіграфа уроку.

IV. Підсумок уроку

Рефлексія

Інтерактивна вправа "Мікрофон"

Продовжіть речення:

Мене вразило (здивувало) ...

Катерина Білокур уявляється мені ...

Мені захотілося ...

Нашим сучасникам треба мати на увазі, що ...

IV. Домашнє завдання

Написати твір-опис за картиною Катерини Білокур "Рідне поле", використовуючи зошит-помічник.